

Krajevna skupnost in varstvo okolja

Ko danes obravnavamo probleme onesnaženja okolja, predstavljamo eno najmanjših KS v Ljubljani, Sloveniji in lahko tudi v Jugoslaviji, ki je danes med najbolj onesnaženimi KS. Že podatek o njeni obkroženosti z onesnaževalci okolja pove o njeni ogroženosti; na jugu železnica, slede tovarna Kolinska, Gradis — stranski obrati, SAP (avtobusne garaže), Velana, Protektor, SCT (stranski obrati), Kurivo, Železniška postaja, v bližini pa še Indos, Mineral, Yulon, Javna skladišča, znotraj pa še Teol, Kemična tovarna, Saturnus in Izolirka, da ne omenim bližnje Toplarnice.

Za osvetlitev nekaj zgodovine o Zeleni jami, ki je bila do I. svetovne vojne mala vas, ki se je razvijala na tako imenovanih Dolgih njivah vodmatskih kmetov. Tu je bil uničen kompleks plodne zemlje od Zelene jame do Zaloga. Z gradnjo železnice so tu kopali gramoz, tako je nastala velika jama s kasnejšim naseljem. Pojavi se prva tovarna kleja 1882-3, potem Kemična tovarna 1. 1906 in Kolinska tovarna 1. 1909, ostalo pa so bila polja s Taškarijem in Mohorjevim borštom. L. 1896 je bila dograjena prva hiša, do 1. 1905 je stalo že

30 hiš, 1. 1918 pa že 72. Prvi lastniki hiš so bili železničarji: kurjači, sprevozniki, premikači, strojevodje, kretničarji, zavirači, zaporničarji, čuvaji, avizerji in nekaj ostalih poklicev. Tako je imela Zelena jama izrazito železničarski značaj. Poklicno in socialno je bila železniška kolonija. Izvirno okolje prve generacije prebivalcev Zelene jame je bilo vaško, doseljenci so bili kmečki ljudje (sinovi in hčere bajtarjev in zemljiških nametnikov s prehojeno potjo od pastirja, hlapca do industrijskega delavca in raznih železniških poklicev).

Zainteresirani za cenejša zemljišča so razpolagali s slabimi materialnimi sredstvi. Značilno zanje je bilo namakanje posojil. Večina je bila zadolžena do I. svetovne vojne. Veliko so napravili lastniki sami. Hiše so bile preproste in pritrilne. Imeli so na stanovanjih tako imenovane »cimerherje«. Primer stanovanj so bile tudi znane šupe (stanovanja prirejena iz skladišč).

Danes ima Zelena jama ca. 300 hiš in 4000 krajanov, gledano okoli, ki obdaja danes Zeleno jama, so hiše v njej prave ute.

(Kratek zgodovinski povzetek za Zeleno jama: SAZU-S. Kremenšek »Ljubljansko naselje Zelena jama kot enotloski problem«)

Če pogledamo ta nekdanji »gaje« Ljubljane, je danes življenje v okviru te Krajevne skupnosti mesta Ljubljane katastrofalno. Nekdaj na vse strani odprta Zelena jama je danes strogo zaprta, obdana z dimniki, onesnaževalci zraka, ki so navedeni v uvodu članka. Vsi ti objekti so vezani na velik tovorni in osebni promet (tovorni kolodvor in Javna skladišča, SCT s svojo mehanizacijo do najtežjih gradbenih strojev) in so vsi veliki onesnaževalci zraka.

Največji onesnaževalec je bližnja Toplarna, ki katastrofalno onesnažuje zrak. Kje so danes projektanti in tisti, ki so ob otvoritvi ploskali novemu objektu? Veliko govorimo, pa nič ne napravimo za človeka. Zima je pokazala pravo sliko; veliko je bilo snežnih padavin, nismo pa mogli reči, da smo imeli sneg, sneg smo imeli umazan, da bi lahko govorili, da imamo pepel, ne pa sneg. Danes, ko je ta sneg skopnel, imamo polno pepela (nesnaga) po poteh okoli hiš, na vrtovih in strehah. Ljubljancem in ostali prebivalci naj pridejo na ta moščanski predel, najbolje v jutranjih urah, in si ogledajo puhanje tujanega dima. Kje ste odgovorni?

Tretji problem so »leteče« potigane, na stotine na strehah Tovarne močnih krmil in na strehah bližnjih hiš, ki nam bodo uničevale semena, vrtnine in okolje hiš. Na drugi strani pa vemo, da so prenašalke bolezni. V tujini nikjer ne vidiš teh »podgan« pri objektih, ki imajo opravka s semeni in žitaricami in tovrstno hrano. Kaj bodo na to odgovorili pristojni v podjetju in tov. E. Müller, pa tudi inšpekcije?

Kemična tovarna ponoči spušta paro tako močno, da budi okoliške krajanje; kje ste odgovorni? Tovarna Teol izpušča v kanalizacijo od časa do časa amonijak, za kar bi morali mimoidoči in pa bližnji krajanje imeti plinske maske, včasih ne moreš zapustiti hiš!

Če še enkrat pogledamo glavne onesnaževalce okolja v Zeleni jami (kar velja delno tudi za Vodmat in Moste) je na prvem mestu Toplarna, Kemična tovarna, Teol, Tovarna močnih krmil in ves promet, ki poteka po cestah.

Prebivalci Zelene jame bomo morali zaradi takih razmer 5 do 10 le prej poiskati mesto na Žalah, kar nam potrjuje tudi članek v Delu 3. marca 1987 avtorja R. D. pod naslovom »Zakaj malčki iz Most bolj pogosto obolevajo na dihalih«.

Če se povrnem na promet v predelu KS Zelena jama, je poseben problem parkiranje na pločniku pred samopostrežno trgovino na Pokopališki ulici in to na obeh straneh in to kljub znaku »ustavljanje prepovedano«. Tu ves dan parkirajo tovorni avtomobili in ostala težka mehanizacija, pa tudi osebni avtomobili. Pešci pa so prisiljeni umikati se na najbolj prometno cesto ali pa na od teh vozil uničene zelenice. Vozila LM se vozijo mimo, vidijo in ne ukrepajo. Ukrepa tudi ne sektorski miličnik, ki bi moral dnevno kontrolirati promet na tako prometni cesti. Tak problem je tudi z Bavdkovo ul., ki ima na eni strani prometni znak prepoved vožnje s tovornjaki, vendar ta vozila tega ne upoštevajo. Pretežni del teh vozil opravlja usluge za tovarno Teol. Velik kršitelj prometnega znaka je tudi SCT (ki ni samo graditelj cest, ampak tudi uničevalec). Po ulici vozi z vso svojo (tudi težko) mehanizacijo. Ta ulica nima pločnikov — samo zelenice in otroško igrišče, ki pa ni zavarovano.

Nadaljnji problem je železniški prehod na Pokopališki ul., ki je včasih tudi po 40 min. (kot nekdanji na Černetovi c.). Kljub dolgo pričakovanim obljubam za gradnjo podhoda v podaljšku Rojčeve bi bilo treba cesto zapreti in promet usmeriti na Kajuhovo. Kje je svet za preventivo v prometu, milica, občina in KS, ki bi morali reševati tako perečo problematiko svojih krajanov in jim omogočiti zdravo okolje in življenje?

inž. JANEZ LAVRAČ
Ljubljana-Pokopališka ul.

● Naša skupnost
bo spet izšla
22. aprila

● Koliko časa še tako...

Vsakodnevno pisanje in ugotavljanje, da je naše okolje že močno okuženo z različnimi plini in podobno, ni dovolj; treba je takoj od besed k odstranitvi teh nevarnosti, ki so predvsem težke v naši občini. Sanacija ljubljanske Toplarnice je nujna, kar nam prikazuje že sam pogled na sliko, ko se valijo strupeni plini nad šolo Karla Destovnika-Kajuha, toda ne samo nad njo, pač pa nad celotno našo oblino in Ljubljano. Istočasno je treba takoj urediti in očistiti Ljubljano, saj se tu zbira ne samo polomljeno drevje, ampak razni odpadki papirja, plastike, kovinskih predmetov, itd. Ugotovitve, da imamo iz dneva v dan več bolnih na dihalnih organih in to predvsem otrok, naj nam bodo v opozorilo, da tako ne moremo več naprej...

Tekst in foto: KANCIJAN HVASTIJA

POBUDE OBČANOV ● POBUDE

● Smeti v Ljubljano, smeti iz Ljubljane

Vsako pomlad v Ljubljani organiziramo številne smetarske akcije. Vsako leto naberejo več smeti in tako iz leta v leto točemo rekorde. Pa vendar se ni veselili teh rekordov, prav nasprotno bi morali biti. Za uspeh bi morali imeti vsako leto večje število udeležencev v čistilnih akcijah in vsako leto manj ton pobranih smeti. To bi bil ugoden kazalec rasti naše zavesti do okolja.

Kot vsi drugi tudi naši ribiči z zagnanostjo in marljivostjo pobirajo smeti, ki jih pušča naša Ljubljana na bregih, da bi bil poletnim obiskovalcem pogled nanjo lepši. Pa vendar prav te smeti vidimo v zajezenih Ljubljani pri Plečnikovih zapornicah, ki se v debeli plasti nabirajo iz mestnega območja Ljubljane in tržnice, ki so največji onesnaževalci te vrste. Na vsake toliko časa ali ob dežju se zapornice dvignejo in plavajoče smeti se razpotegnejo v kilometer in več dolgo verigo, ki hiti proti Savi, dokler se ne porazgubi po vejah in bregih. In tako se ta krog ponavlja iz leta v leto.

Le zakaj smo tako nerodni, tako brezbržni do sosedov? Ob zapornicah imamo na tone smeti že zbranih, le ven jih je treba potegniti in odpeljati na deponijo. Prepričan sem, da bi inovatorji — konstruktorji kaj hitro našli rešitev za mehanično pobiranje smeti iz Ljubljane, ne da bi trpela podoba Plečnikove gradnje, če bi jim recimo mestna skupščina, mestni svet zveze sindikatov ali kdo drugi s primerno spodbudo to postavil za izziv. S tem bi Ljubljana »pometla pred svojim pragom«, kot radi rečemo v opozorilih na lastne dolžnosti.

S. G.

● Ribiči, v akcijo za lepše okolje

Vsako leto spomladi organizira ribiška družina Vevče očistevalno akcijo bregov voda na svojem področju. S tem se vključujemo v skupno akcijo za lepše, čistejše in varnejše okolje SZDL mesta Ljubljane. Na ribiškem zboru smo se dogovorili, da gremo v akcijo vsi ribiči iz naše družine in to 11. in 12. aprila. Delati bomo začeli ob 7. do 12. ure.

● Srečanje mladih tehnikov Ljubljane

Srečanje mladih tehnikov Ljubljane, ki se ga udeležujejo učenci iz osnovnih šol ljubljanskih občin, organizator pa je

Ustanovitelj in izdajatelj je občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Ljubljana-Moste-Polje.

Predsednik izdajateljskega sveta je Cveto Pavlin, podpredsednik pa Milan Pritekelj.

Glasilo urejajo: Slavko Gerčica (glavni, odgovorni in tehnični urednik), Darja Juvan, Jamko Kramžar, Jani Möderndorfer, Martina Mrvar, Franc Mandeljc, Breda Papež, Cveto Pavlin, Mile Štivec in Janez Zavrl. Izhaja tri tedensko v 25.200 izvodih.

Rokopisov ne vračamo. Objavljane prispevke honoriramo po pravilniku, izplačujemo jih prek žiro računov ali blagajne uredništva, izplačila zapadejo v 60 dneh po objavi.

Uredništvo in uprava: Ob Ljubljani 42, tel. 447-817, žiro račun pri SDK Ljubljana 50103-678-48022. OK SZDL Ljubljana-Moste-Polje. Naša skupnost. Tisk: tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Kopirarjeva 2. Časopis prejemaajo vse družine v občini brezplačno.

mestna zveza organizacij za tehnično kulturo, bo letos 7. in 8. maja na osnovni šoli Karla Destovnika-Kajuh v naši občini. Letošnje deseto — jubilejno srečanje je sestavljeno iz tekmovalnega dela, razstav in demonstracij ter spremljajočih prireditev organizatorja. Mladi tekmovalci se bodo pomerili v broderskem, raketnem in letalskem modelarstvu, konstruktorstvu s proizvodnim procesom, v uporabi električnega orodja klip klap, v obrambi in zaščiti ter v tekmovalju modelov avtomobilov na električni pogon.

V prostorih šole bodo v teh dneh razstave maket in modelov, didaktičnih pripomočkov za pouk v osnovni šoli, serijskih izdelkov narejenih pri proizvodnem delu, fotografije, uporaba elektrone v naravoslovju in tehniki in uporaba računalništva. Komisija za avtomoto in karting sport pri AMD pa bo v počastitev 40. obletnice organizacije Ljudske tehnike Jugoslavije in 10. srečanja mladih tehnikov Ljubljane, 8. maja organizirala meddruštveno tekmovanje v kartingu za juniorje. Tekmovanje se bo odvijalo v športnem parku OŠ Karla Destovnika Kajuha. Proga bo dolga 600 metrov.

D. J.

Skrb za čisto okolje, kaj je to?

Vsak dan beremo oz. poslušamo o vse bolj onesnaženem okolju, v katerem živimo. Dvigajo se mi lasje, ko opazujem črn dim iz Toplarnice, gledam naše zanemarjene zelenice, poškodovane svetilke in klopi ob peš poteh in podobno. Zato pozivam vse občane, ki jim ni vseeno, da po svojih močeh opravijo kakšno koristno opravilo, ki bi prispevalo k odpravi zgoraj navedenih cvetk. Letošnja zima počasi odhaja in naše zelenice dobesedno cvetijo od razne nesnaga, ki se je nabrala v zgodnjih mesecih. Organizirajmo se, poberimo smeti, pograbimo naše ohišnice okoli blokov in stolpnice! Ne sme nam biti vseeno, kje in kako oz. v kakšnem okolju živimo, tudi naša neposredna okolica je del narave. Tako bomo svoje pozitivno obnašanje do narave avtomatično prenesli na naše otroke. V drugi polovici aprila bo stekla čistilna akcija za čisto in zeleno Ljubljano. Ne čakajmo na omenjeni termin, svojo nalogo opravimo že danes, zakaj bi čakali na jutri. Zavedati se moramo, da je to naša dolžnost.

Pravilno vzgojo naših otrok bomo dosegli, da ne bodo v taki meri povzročali škode z razbijanjem svetilk, poškodovanjem klopi in fasad itd. Ne smemo pozabiti, da gredo vsa morebitna popravila izključno iz našega žepa. Prebudimo se iz sna neodgovornosti, saj se bomo nekega dne znašli v situaciji, ko se bomo zadržali v lastni nesnagi. Ni še prepozno, še je čas za odločen nastop.

VILI KLEMENC

Negujmo sadno drevje in sadovnjake

Za zamudnike je še vedno čas, da se posvetijo spomladanskim opravilom v sadovnjaku. Obrezovanje in čiščenje je vsako leto obvezno, če hočemo obdržati rodnost, zdravo rasti in tudi videz sadovnjaka. Zanemarjena drevesa in sadovnjaki so leglo bolezni, ki se širi tudi na bližnje. sicer skrbno negovane sadovnjake, so pa tudi znanilec spremenjenih življenjskih razmer pri lastniku sadovnjaka. Mnogokrat je to bolezen ali pa starost. Prav in človeško žlahtno je v takih primerih pomagati, pomagati drevesom, da se bo ob njihovem razcvetu tudi v človeka vrnila ljubezen, ki jo je imel, ko jih je sadil.

Koristno bi bilo, da bi krajevne skupnosti organizirale pomoč tudi te vrste. Pa pohitite je treba, ker pomladni sok že močno plaje v žilah dreves.

S. G.

● DELO DOBI

Kulturni dom Španski borci v ustanavljanju
Zaloška 61 Ljubljana

objavlja prosta dela in naloge
tehničnega vodja

Poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima višjo ali srednjo izobrazbo tehnične smeri
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri ustreznih delih oz. nalogah
- trimesečno poskusno delo.

Dela in naloge združujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Kulturni dom Španskih borcev, Zaloška 61 Ljubljana.

Delovna skupnost
ZŠD SLOVAN, Ljubljana,
Koblarjeva 34

vabi k sodelovanju
HONORARNE SODELAVCE ZA DELO NA
KOPALIŠČU KODELJEVO OD 1. 6. DO 31. 8. 1987.

in sicer:

1. REŠEVALCE IZ VODE — pogoj: izpit iz reševanja iz vode in prva pomoč
2. REDARJE
3. BLAGAJNIKE KOPALIŠČA
4. NATAKARJA za delo v bifeju na tenisu.

Če ste pripravljeni delo sprejeti, se oglasite pri nas osebno v dopoldanskem času v upravi športne dvorane Kodeljevo, pisne ponudbe pa pošljite na naslov ZŠD Slovan, Koblarjeva 34, 61000 Ljubljana. Razpis velja do zasedbe del.

● Varčujmo gozdove pred požari!

Smo v tistem letnem obdobju, ko so naši travniki, grmovja in gozdovi debelo obloženi s suho odpadlo lanskostjo. Sonce pa tudi že močno in toplo posuši, tako da je včasih dovolj že razbita steklenica, da se sončni žarki okrepijo na stopnjo vžiga. Se več pa je nepredvidnih požigalcev suhe trave ob robih njiv ali grmovjih in številnih sprehajalcev, ki s cigaretnimi čiki ali pa peko lahko povzročijo obsežne gozdne požare z velikanskimi materialno škodo.

»Varujmo se tega s previdnostjo in razumom«, je poudaril Janez Bričelj, poveljnik občinske gasilske zveze, ko nas je ob začetku koledarske pomladi obiskal v uredništvu in poprosil, da tudi letos opozarjamo na to, zlasti spomladi pogosto nevarnost naših gozdov, našega družbenega bogastva.

S. G.

»Veletekstil«

TOZD Trgovina na drobno
poslovalnica Moste

Delovne ljudi in občane vabimo, da nas obiščete v lani sodobno preurejeni poslovalnici na trgu ob kulturnem domu Španski borci, Zaloška cesta 59.

Nudimo vam ugodno prodajo ženskih, moških in otroških trenirk, v kletni etaži pa veliko izbiri metrskega blaga, preprog, tekačev...